

[Per Federspiel.]

forholdsvis ubetydeligt og underordnet i de afgørende situationer, er, at man ikke har kunnet sætte magt bag de beslutninger, der er truffet. Men denne vetoregel er netop udtryk for suverænitetsstanken, dette, at en stat ikke bør tåle, at beslutninger, som angår den, træffes uden dens samtykke. Denne vetoregel er imidlertid indskrænket til at gælde for stormagterne; når stormagterne er enige, må vi andre bøje os for de beslutninger, der iverigt træffes af det fornødne parlamentariske flertal. Med andre ord, de små landes suverænitet er underkastet en væsentlig indskrænkning ved De Forenede Nationers ordning, men et tilsvarende bånd er ikke lagt på stormagterne. Denne forskel pålægger naturligvis stormagterne et ganske særligt ansvar, pålægger dem en moralsk og politisk pligt til ikke at udøve denne vetoret vilkårligt, men kun at udøve den, hvor virkelig saglige hensyn kan motivere det.

Denne vetoregel har som sagt også stået i vejen for en effektiv løsning af atomenergispørgsmålet. Den kommission, der har arbejdet med en løsning af de sikkerhedsspørgsmål, der er opstået i forbindelse med atomenergien, nåede meget hurtigt til den erkendelse, at det var videnskabeligt muligt — som det ærede medlem hr. Alsing Andersen rigtigt anførte — at nå til en fuldstændig kontrol med udvindelse af atomenergi. Men denne kontrol kan ikke udøves, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen mener, blot derved, at man kontrollerer, at visse aftaler overholdes, den kan kun udøves derved, at et organ, der står over staterne, helt uafhængigt af den enkelte stats suverænitet, har lejlighed og myndighed til at følge atomenergiens udvikling helt tilbage til dens oprindelse, til råstoffernes udvindelse, kraftkildernes udnyttelse, og kan gribe ind med krav om destruktion af anlæg, der truer freden, og virkelig har myndighed og magt til at gennemføre en sådan kontrol.

I det forslag til beslutning, der her er forelagt, nævnes som punkt 5: kontrol med, at forbudene — d.v.s. forbudene mod fremstilling af atom- og brintbomber — overholdes. Jeg kunne tænke mig at spørge ordføreren for forslagsstillerne — hvis han ville høre efter —, hvorledes han tænker sig denne kontrol opretholdt. Herom hørte vi intet i hans svar. Vil han anbefale, at der oprettes en af staternes suverænitet ganske uafhængig kommission, som har uhindret adgang til i alle stater at gøre sig bekendt med ethvert forhold vedrørende

atomenergiens udvikling, helt ned til råstoffernes udgravning af jorden, kraftkildernes konstruktion, og myndighed til at standse fabrikationer, standse processer, som kan føre til trusler mod freden? Mindre vil ikke kunne gøre det. Men når man ikke har kunnet komme videre ad den vej, så skyldes det, at man fra Sovjetunionens side til stadighed konsekvent har modsat sig, at et sådant organ skulle kunne operere over hovedet på den enkelte stats suverænitet.

Vil man dernæst fra kommunistisk side være villig til at gå ind på den tanke, at dette kun er en lille del af en plan om fredens sikring? Vil man erkende, at den side, der vender imod fredeliggørelsen af det politiske liv, også her spiller en meget afgørende rolle? Vil man være med til at bringe den politiske uro, der siden 1945 har forbitret forholdet mellem landene, til ophør? Vil man standse den giftige mistænkeliggørelse af alle, uanset partifarve, som ikke er tilhængere af proletarietets diktatur? Det ville være en måde, hvorpå en effektiv fredsindsats kunne gøres: at skabe også i de enkelte lande en baggrund, på hvilken fredstanke og fordragelighed kunne virke.

Jeg tror, at dette forslag til beslutning — fordi jeg ved, hvad svaret er på disse spørgsmål — må ses som anden akt i et drama, eller måske en komedie, som man kan læse om hver dag i den kommunistiske presse, ikke blot her, men også i andre lande, hvor man ser, at ganske som katolikkerne har deres jubelår, har kommunisterne deres „fredsår“. Jeg vil anbefale de mange velmenende mennesker, der har sluttet sig til den organisation, som hedder „Fredens Tilhængere“, at skrive sig bag øret, hvad der blev udtalt af chefredaktør Børge Houmann på den 16. partikongres for det kommunistiske parti i maj forrige år:

„Vi er ikke blevet pacifister, men vi er parat til at slå følge med enhver, der skal samme vej.“

Det er ikke blot her i landet, men overalt, at der i denne tid sluttet en alliance mellem kommunisterne og godtroende, naive pacifister, som tror, de arbejder for fredens sag, medens de i virkeligheden blot slår følge med dem, der skal samme vej.

Jeg er af den opfattelse, at løsrevne fredsresolutioner af denne art gør ingen gavn. Jeg kan være ganske enig i, at en henvendelse til stormagterne på grundlag af et så løst udpluk ikke ville være let for vore udsendinge at fremføre. Det ville være, som om man spurgte en mand, om han nu gjorde sit arbejde, samtidig med at han sad og ikke